

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคม ภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มารับยารักษาโรคจิตเวช หรือมาส่งผู้ป่วยรับยาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 120 คน ระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม 2541 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล และผู้ป่วยจิตเภท แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ เนตรนภา คู่พันธ์วี (2534) จำนวน 25 ข้อ ที่ผู้วิจัยดัดแปลงให้เข้ากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท และแบบวัดภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบวัดภาวะของไปและคาร์เปอร์ (1984) จำนวน 28 ข้อ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมแต่ละด้านและโดยรวม หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท และหาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมแต่ละด้านและโดยรวมกับภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อตอบคำถามของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. คะแนนเฉลี่ยภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมีค่าเท่ากับ 38.78 ซึ่งหมายถึง ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทไม่มีภาระ
3. การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมรายด้านพบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของแรงงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในระดับปานกลาง การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทในระดับต่ำ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าไม่สัมพันธ์กับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมีการสนับสนุนทางสังคมมากในทุกด้าน ซึ่งได้แก่ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งของแรงงาน ด้านอารมณ์ ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนให้การสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท
2. เป็นแนวทางในการนำการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมาใช้ป้องกันปัญหาที่เกิดจากการดูแลผู้ป่วยและลดภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านปฏิบัติการพยาบาล

1.1 จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท ดังนั้นพยาบาลควรมีการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยและประเมินความรู้สึของผู้ดูแลอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าผู้ดูแลมีภาระในการดูแลพยาบาลสามารถให้คำปรึกษาและให้การประคับประคองทางจิตใจ เพื่อลดภาระที่เกิดขึ้น

1.2 การสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของแรงงานมีคะแนนน้อยกว่าการสนับสนุนทางสังคมด้านอื่น แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท พยาบาลควรประสานงานกับบุคลากรต่างๆ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ สมาชิกในครอบครัวของผู้ดูแล หรือจัดหาแหล่งประโยชน์ต่างๆ เพื่อให้ผู้ดูแลได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของ แรงงานอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อไป ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของแรงงานจะช่วยลดภาระของผู้ดูแลได้

2. ด้านการศึกษาพยาบาล

ควรจัดเนื้อหาหรือประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติด้านสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชชุมชนโดยจัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยจิตเวชและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยและผู้ดูแล เพื่อให้เข้าใจบทบาทของพยาบาลในการประสานงานระหว่างผู้ป่วยจิตเภท ผู้ดูแลหรือญาติของผู้ป่วยจิตเภทและชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมและภาระของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เพื่อให้การวิจัยในแนวทางนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งครอบคลุมเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีต่อการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วย และความต้องการการสนับสนุนทางสังคม

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทเช่น ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยจิตเภท และการเผชิญปัญหาของผู้ดูแล เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อภาวะของผู้ดูแลด้วยและจะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะในกลุ่มผู้ดูแลที่มีความแตกต่างทางบทบาทในครอบครัวของผู้ป่วยจิตเภท เพื่อให้ได้ความชัดเจนมากขึ้น

4. ควรศึกษาภาวะของผู้ดูแลจิตเวชตามแนวคิดอื่นเช่น แนวคิดการปรับตัวตามวัยในบทบาทของผู้ปกครองผู้ป่วยจิตเวช การสูญเสียรายได้หรือค่าใช้จ่ายในการดูแล เป็นต้น

5. เนื่องจากลักษณะโครงสร้างทางสังคมไทยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมืองกับชนบท เพื่อเป็นแนวทางการจัดบริการในศูนย์จิตเวชชุมชนต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มารับยา หรือส่งผู้ป่วยตรวจและรับยา ที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลสวนปรุง จึงยังไม่ครอบคลุมประชากรทั้งหมด เนื่องจากผู้ดูแลบางส่วนที่มีภาวะอาจฝากญาติหรือคนรู้จักมารับยา และมีบางส่วนที่บ้านอยู่ห่างจากโรงพยาบาลจึงใช้บริการส่งซื้อยาทางไปรษณีย์